

PIOTR SIEMIĄTKOWSKI**Uniwersytet Mikołaja Kopernika****Toruń****ODPŁYW BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH Z CHIŃSKIEJ
REPUBLICKI LUDOWEJ****1. Wprowadzenie**

Od kilkudziesięciu lat cały świat z zapartym tchem, a wręcz z zazdrością, obserwuje rozwój gospodarczego giganta, którą zgodnie z ciągle powszechnie obowiązującymi dogmatami naukowymi nigdy nie powinien był powstać. Dotychczasowa praktyka innych krajów (w tym między innymi Polski) pokazała bowiem, że centralne zarządzanie połączone z doktryną komunistyczną skazane jest na porażkę. Wbrew jednak wszystkiemu Chińska Republika Ludowa (ChRL) bezustannie rośnie w siłę wyprzedzając coraz to nowe kraje (ostatnio Wielką Brytanię) i dynamicznie wspinając się na sam szczyt rankingu światowych producentów.

Ekonomiści, politycy oraz komentatorzy życia gospodarczego permanentnie z roku na rok twierdzą, że w końcu musi przyjść załamanie, że to już teraz, ten rok. Prawdopodobnie mają rację, kryzys pewnie kiedyś przyjdzie. Na dzień dzisiejszy jednak dla Chin „kryzysową sytuacją” jest spadek tempa wzrostu do 7-8% rocznie, czyli do poziomu nie osiągalnego na dłuższą metę dla rozwiniętych krajów Zachodu.

Można powiedzieć więcej. W momentach, w których wydaje się, że chińska gospodarka rzeczywiście osiągnęła już granice wzrostu pojawiają się nowe, zaskakujące informacje odnośnie kolejnych obszarów aktywności chińskich przedsiębiorstw. Tworzenie, a nie tylko absorpcja nowoczesnych technologii, przywództwo, a nie tylko niszowy udział w międzynarodowych projektach, modelowe radzenie sobie ze skutkami naturalnych katastrof czy wreszcie międzynarodowa ekspansja chińskich koncernów, to tylko wybrane zjawiska towarzyszące rozwojowi gospodarki „Kraju Środka”.

Po dekadach dostosowywania się do międzynarodowej konkurencji na obszarze własnego kraju chińskie koncerny zyskały odpowiednią pozycję rynkową oraz wewnętrzną siłę ekonomiczną, aby rozpocząć globalną ekspansję. Niespodziewanie okazało się, że istnieje wiele podmiotów, które (wspierane ogromnymi państwowymi funduszami) mogą konkurować ze światowymi potentatami. Ilość tych podmiotów ciągle rośnie. Zwiększa się także ich pozycja konkurencyjna. Światowi liderzy spoglądają na ten trend ze niepokojem. Okazuje się bowiem, że wiele z chińskich korporacji jest własnością komunistycznego rządu. Lata przyspieszonego wzrostu gospodarczego pozwoliły wielu firmom publicznym wypracować ogromne nadwyżki finansowe, które teraz lokują po całym świecie.

Mówi się na przykład, że to co było do wykupienia w Afryce Chińczycy już wykupili, dogadując się przy tym z reżimami totalitarnymi i dyktatorami, a do tego maksymalnie wykorzystując tamtejszą siłę roboczą i przyczyniając się do degradacji środowiska naturalnego¹.

¹ Por. Y-W. Cheung, XW. Qian, *China's Outward Direct Investment In Africa, New York 2010.*

Celem artykułu jest zatem zobrazowanie zmian w rozmiarach ekspansji zagranicznej chińskich koncernów, a także próba wskazania możliwych implikacji tego zjawiska dla gospodarki światowej.

2. Rola inwestycji zagranicznych w procesie transformacji gospodarki chińskiej

Tak jak w przypadku wielu innych krajów, tak też i w przypadku Chin wielką rolę w procesie transformacji gospodarki odegrał kapitał zagraniczny (szczególnie w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych). Proces przemian ekonomicznych rozpoczął się w Kraju Środka w 1978 roku, kiedy to partia komunistyczna zapoczątkowała politykę otwartych drzwi i umożliwiła uzyskanie formalnej zgody na dokonanie inwestycji za granicą. Na początku pozwolenia takie wydawane były dość rzadko, jednak z czasem polityka ścisłej kontroli została rozluźniona i coraz więcej (w większości państwowych) koncernów wysyłało swoje kapitały za granicę².

Proces ten uległ intensyfikacji po roku 2000, kiedy to władze przyjęły oficjalnie strategię „go global”, polegającą na zachęcaniu chińskich jednostek gospodarczych do wychodzenia na zewnątrz i większego angażowania się w działalność na rynkach międzynarodowych. Obecnie wypływające bezpośrednio inwestycje zagraniczne są jednym z oficjalnych filarów chińskiej strategii rozwoju gospodarczego. Pozwalają one na dywersyfikację portfela oraz korzystne ulokowanie zgromadzonych (szczególnie przez agendy rządowe) rezerw walutowych.

Dotychczas gros chińskich zagranicznych inwestycji bezpośrednich pochodziło z korporacji państwowych. Poczynione w ostatnich latach udogodnienia odnośnie rozluźnienia kontroli rządowej nad wypływającym kapitałem pozwalają uaktywnić się na polu międzynarodowym także przedsiębiorstwom prywatnym³. Tym niemniej kluczowe, z ilościowego punktu widzenia, inwestycje nadal odzwierciedlają politykę państwa. Ta zaś, oprócz dotychczasowego celu strategicznego, jakim było zabezpieczenie dostępu do surowców, coraz częściej poprzez BIZ próbuje wprowadzić chińskie korporacje do wielkiego międzynarodowego biznesu.

W literaturze wymienia się różne inne motywy ekspansji chińskich korporacji. Obok pozyskania zasobów są to: zapewnienie rodzimym eksporterom usług około biznesowych, takich jak transport czy ubezpieczenia, chęć zakupu globalnych marek (np. IBM, Rover), utrata pozycji monopolistycznej w kraju (i związana z tym chęć ekspansji na inne rynki) oraz dążenie do pozyskania tańszej siły roboczej⁴.

3. Rozmiary i struktura ekspansji produkcyjnej chińskich przedsiębiorstw

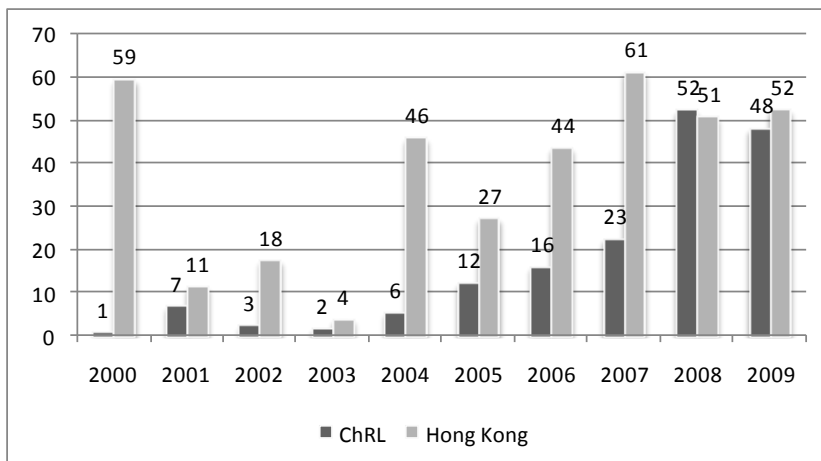
Wartość chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych zwiększyła się znacząco w przeciągu ostatniej dekady. Jak pokazują dane Agendy ONZ do Spraw Handlu i Rozwoju

² O. Wojciechowska, *Charakterystyka chińskich inwestycji za granicą*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Departament Azji i Pacyfiku, Warszawa 2009, s.2.

³ Zob. *China's Outward Foreign Direct Investment*, OECD, "Investment News" 2008, Issue 6, s.2.

⁴ Zob. K.Davies, *While global FDI falls, China's outward FDI double*, *Perspectives on topical foreign direct investment issues by the Vale Columbia Center on Sustainable International Investment*, No. 5, 2009, http://www.vcc.columbia.edu/files/vale/documents/Davies_Profile-Final1.pdf (15.05.2011).

(UNCTAD) dekadę 2000-2009 można pod względem dynamiki wpływu chińskich bezpośrednich inwestycji podzielić na dwa wyraźnie zarysowane, pięcioletnie okresy.

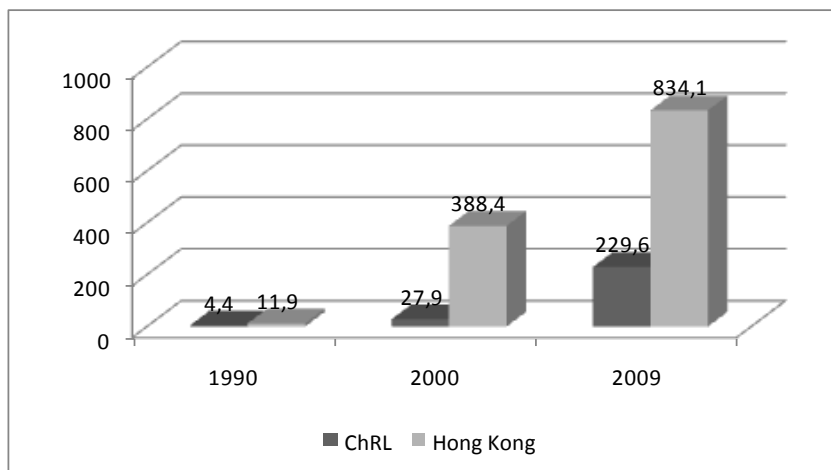
Rys. 1. Strumienie odplywu bezposrednich inwestycji zagranicznych z Chin oraz z Hong Kongu w latach 2000-2009 (w mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podst.: Word Investment Report 2002. Transnational Corporations and Export Competitiveness, UNCTAD, New York and Geneva 2002, s.300; World Investment Report 2005, Transnational Corporations, and the Internationalization of R&D, UNCTAD, New York and Geneva 2005, s.303; World Investment Report 2008, Transnational Corporations, and the Infrastructure Challenge, UNCTAD, New York and Geneva 2008, s.253; World Investment Report 2010, Investing in a Low-Carbon Economy, UNCTAD, New York and Geneva 2010, s.167.

Pierwszy to lata 2000-2004, kiedy chińskie bezpośrednie inwestycje zagraniczne były stosunkowo niewielkie, w granicach kilku miliardów dolarów amerykańskich (USD). Były to co prawda lata kryzysu ekonomicznego, jednak pomimo wszystko, jak na tak wielką gospodarkę wartości te można uznać za śladowe. W tym samym czasie BIZ wpływające z Hong Kongu kształtowały się w granicach od kilku do kilkudziesięciu miliardów dolarów. Zasadniczo, jako że od 1997 roku Hong Kong znajduje się pod jurysdykcją chińską formalnie należałoby przypisać BIZ wpływające z tego regionu na konto chińskie. W praktyce nie jest możliwe do ustalenia, jaki procent inwestycji z tego kraju stanowią inwestycje realizowane przez firmy chińskie. W związku z tym w analizie dane dla Chin i Hong Kongu podawane są oddzielnie.

Drugi okres widoczny na rysunku nr 1 to lata 2005-2009, kiedy zaobserwowano znaczące zwiększenie aktywności chińskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych. Inwestowały one wówczas rocznie od kilkunastu do kilkudziesięciu miliardów USD wyrównując tym samym poziom BIZ wpływających z Hong Kongu. Największą kwotę kapitału chińczycy zainwestowali za granicą w roku 2008 – było to około 52 mld USD. W kolejnym roku strumień chińskich inwestycji nieco zmalał, ale i tak utrzymał się na bardzo wysokim poziomie 48 mld USD.

Jak już wspomniano inwestycje wypływające z Hong Kongu także w okresie 2005-2009 kształtowały się na względnie wysokim poziomie, kilkudziesięciu mld USD. W szczytowym roku 2007 strumień BIZ wypływających z Hong Kongu zamknął się kwotą 61 mld USD. Także i w następnych latach kształtował się na wysokim poziomie około 50 mld USD.

Rys. 2. Stan zasobów bezpośrednich inwestycji zagranicznych wypływających z Chin oraz Hong Kongu w latach 1990, 2000 i 2009 (w mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podst.: World Investment Report 2010, op. cit., s.172.

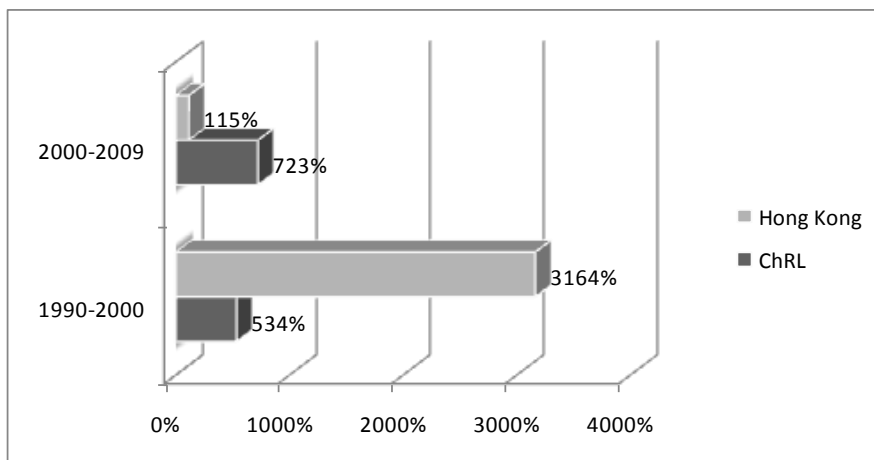
O bieżącej, ogólnej sytuacji w zakresie pozycji inwestycyjnej na rynkach międzynarodowych świadczą najlepiej dane odnośnie zasobów bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Zasoby te, zarówno w przypadku kontynentalnych Chin, jak i Hong Kongu, zwiększały się dynamicznie. Jak pokazują dane na rysunku 2 wartość zasobów BIZ wypływających z Chin wyniosła w 1990 roku zaledwie 4,4 mld USD. Nie wiele większa była ta wartość dla Hong Kongu – niespełna 12 mld USD.

W ciągu następnej dekady zasoby bezpośrednich inwestycji wypływających z Chin zwiększyły się, jednak ich przyrost nie był spektakularny. Wartość badanych zasobów w 2000 roku była ponad sześciokrotnie większa aniżeli w roku 1990. Ogromny wzrost zanotowały za to zasoby inwestycji zagranicznych wypływających od korporacji zarejestrowanych w Hong Kongu. Ich wartość zwiększyła się w roku 2000 w porównaniu do 1990 ponad trzydzieści dwa razy. Przyczyn tego zjawiska można poszukiwać w różnych obszarach gospodarki tego regionu. Wydaje się jednak, iż ugruntowanie pozycji Hong Kongu, jako swoistego centrum finansowego i handlowego Azji sprawiło, że korporacje tam zarejestrowane chętnie przeprowadzały zagraniczną ekspansję ugruntowawszy pozycję na własnym rynku⁵.

Kolejna dekada, tj. 2000-2009 była dla chińskich korporacji znacząco lepsza pod względem rozmiarów ekspansji zagranicznej. Okazało się, że zasoby bezpośrednich inwe-

⁵ O pozostałych przyczynach takiej sytuacji napisano w dalszej części niniejszego opracowania.

stycji zagranicznych wpływających z Chin zwiększyły się ośmiokrotnie. W tym samym czasie zasoby BIZ korporacji pochodzących z Hong Kongu wzrosły dwukrotnie [zob. rys. 2].

Rys. 3. Dynamika zasobów bezpośrednich inwestycji zagranicznych odpływających z Chin oraz Hong Kongu w latach 1990-2000 i 2000-2009 (w %)

Źródło: obliczenia własne na podst.: World Investment Report 2010, op. cit., s.172.

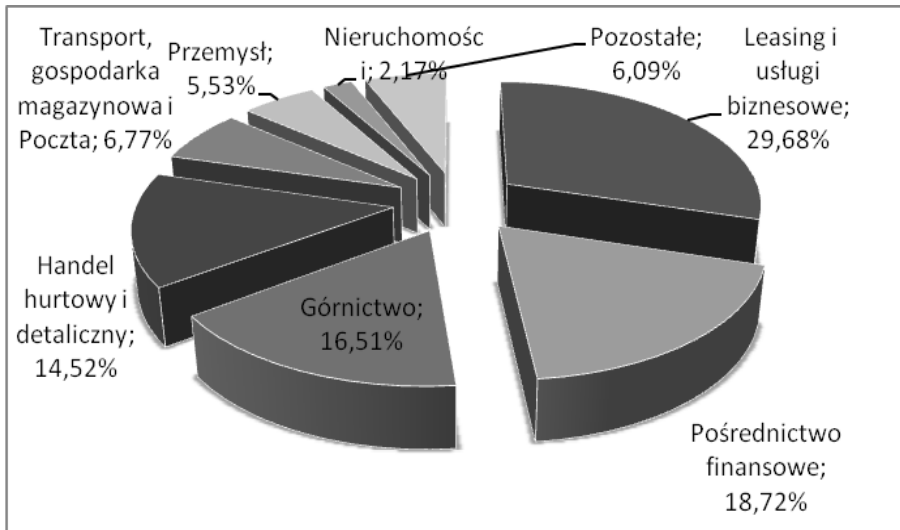
Podsumowaniem tej części analizy niech będzie rysunek nr 3, na którym przedstawiono procentowe przyrosty zasobów inwestycji bezpośrednich, które wpływały z Chin i Hong Kongu w latach 1990-2000 oraz 2000-2009. Dane te potwierdzają w dobitny sposób systematyczny, znaczący wzrost zaangażowania korporacji chińskich na międzynarodowym rynku. Pierwsza, wskazana na rysunku nr 4 dekada charakteryzowała się przyrostem zasobów BIZ chińskich o 534%, a pochodzących z Hong Kongu aż o 3164%. W drugiej natomiast dekadzie inwestycje chińskie wzrosły jeszcze bardziej – o 723%, natomiast przyrost inwestycji z Hong Kongu wyhamował do 115%.

Pomimo znaczącego, dynamicznego przyrostu zasobów inwestycji wpływających z ChRL oraz Hong Kongu ich udział w światowych zasobach wpływających bezpośrednich inwestycji zagranicznych nie jest imponujący. O ile biorąc pod uwagę łączne zasoby Chin i Hong Kongu ich udział w światowych zasobach BIZ wynosi ponad 5,6% o tyle zasoby pochodzące tylko z Chin stanowią 1,2% zasobów światowych (czyli niewiele więcej niż udział Polski – ok. 1%)⁶.

Z uwagi na przyczyny wspomniane wyżej, tzn. brak wystarczająco wiarygodnych danych odnośnie statusu narodowego BIZ wpływających z Hong Kongu w dalszej części analizy wzięto pod uwagę jedynie dane pochodzące z gospodarki chińskiej.

Dane charakteryzujące strukturę działowo-gałęziową chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych wskazują, że największą popularnością wśród tamtejszych korporacji cieszyła się branża leasingowa i usługi biznesowe. Do działu tego napłynęło prawie 30% ogółu inwestycji, jakie podjęły chińskie przedsiębiorstwa.

⁶ Obliczenia własne na podst.: World Investment Report 2010, op. cit., s.172.

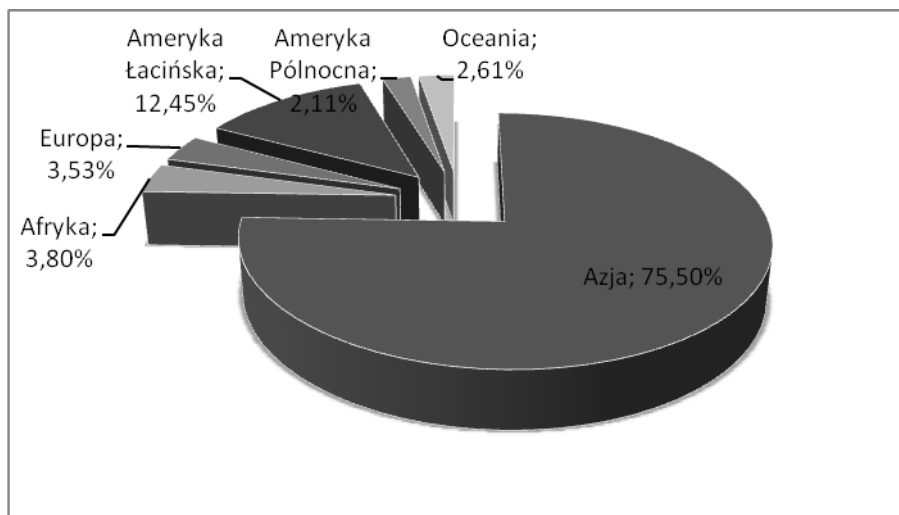
Rys. 4. Struktura działowo-gałęziowa zasobów chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (stan na koniec 2009 roku)

Źródło: opracowanie własne na podst.: Oversea Direct Investment by Sector, China Statistical Yearbook 2010, <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2010/html/R0620e.htm> (15.05.2011).

Drugim pod względem popularności obszarem lokowania chińskich inwestycji był sektor pośrednictwo finansowe. Chińskie firmy zainwestowały tutaj łącznie prawie 19% całości kapitału (w postaci BIZ), jaki w ogóle wypłynął z tego kraju za granicę. Wreszcie na trzecim miejscu znalazło się górnictwo, z udziałem w całości zasobów chińskich inwestycji na poziomie 16,5%. Względnie dużym udziałem w zasobach BIZ wypływających z Chin charakteryzuje się także branża handlowa. W tym perspektywnym dziale zainwestowano łącznie ponad 14% całości kapitału ulokowanego przez chińskie korporacje za granicę.

Oceniając kierunki wypływającego z Chin kapitału pod kątem jego struktury działowo-gałęziowej należy stwierdzić, iż struktura ta jest zgodna z ogólnymi tendencjami rozwojowymi chińskiej gospodarki. Przez lata przyspieszonego wzrostu gospodarczego firmy wypracowały ogromne nadwyżki finansowe, które teraz próbują lokować za granicę. Dlatego też znacząca część inwestycji lokowanych w innych krajach trafia do pośrednictwa finansowego.

Po drugie przyspieszony wzrost gospodarki powoduje ogromne wręcz zapotrzebowania na surowce oraz obsługę około biznesową. Z tego powodu znaczące rozmiary inwestycji lokowane są w działach leasing i usługi biznesowe oraz górnictwo. I wreszcie po trzecie chińska gospodarka już dzisiaj nazywana jest fabryką świata, dlatego też istotną rolę w jej rozwoju odgrywa handel. Nie dziwi zatem, znaczący udział i tego działu w chińskich inwestycjach zagranicznych.

Rys. 5. Struktura geograficzna zasobów chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (stan na koniec 2009 roku)

Źródło: opracowanie własne na podst.: Oversea Direct Investment by Countries or Regions, China Statistical Yearbook 2010, <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsjsj/2010/html/R0619e.htm> (12.05.2011).

Jak pokazują dane na rysunku nr 6 wśród geograficznych kierunków chińskiej ekspansji dominują kraje Azji. Trafia do nich aż 75,5% kapitału inwestowanego przez firmy Kraju Środka za granicą. Na drugim miejscu znajdują się kraje Ameryki Południowej, które przyjmują prawie 12,5% ogółu BIZ wypływających z Chin, a na trzecim kraje afrykańskie z udziałem 3,8%. Kraje europejskie nie cieszyły się dotychczas zbyt dużym zainteresowaniem korporacji chińskich. Ich udział w zasobach chińskich inwestycji ukształtował się na poziomie około 3,5%. Sytuacja ta ulega powoli poprawie⁷. Chińczycy dostrzegli już ogromny potencjał związany z możliwością realizacji inwestycji w Unii Europejskiej i dynamicznie zaczynają zwiększać swoje inwestycje na tym terenie (także w Polsce).

Tabela 1. Wartość zasobów chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych według krajów (stan na koniec 2009 roku)

Kraj	Zasoby chińskich BIZ*	Udział kraju w zasobach chińskich BIZ
Hong Kong, Chiny	16449894	66,94%
Wyspy Dziewicze	1506069	6,13%
Kajmany	1357707	5,52%

⁷ Zob. np.: PAP, Chiński bank ICBC instaluje się w Europie, <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/wydarzenia/chinski-bank-icbc-instaluje-sie-w-europie,10227,1> (15.05.2011).

Australia	586310	2,39%
Singapur	485732	1,98%
USA	333842	1,36%
RPA	230686	0,94%
Rosja	222037	0,90%
Macao, Chiny	183723	0,75%
Kanada	167034	0,68%
Korea	121780	0,50%
Niemcy	108224	0,44%
Wielka Brytania	102828	0,42%
Nigeria	102596	0,42%
Indonezja	79906	0,33%
Algieria	75126	0,31%
Wietnam	72850	0,30%
Japonia	69286	0,28%
Sudan	56389	0,23%
Tajlandia	44788	0,18%
Francja	22103	0,09%

* 10 000 USD

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Oversea Direct Investment by Countries or Regions, China Statistical Yearbook 2010, <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2010/html/R0619e.htm> (12.05.2011).

Głębsza analiza struktury geograficznej chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych pokazuje, iż korporacje z tego kraju stanowczo najwięcej inwestowały w Hong Kongu. Trafiło tam łącznie prawie 67% wszystkich BIZ, jakie wypłynęły z Kraju Środka. Na drugim miejscu w statystyce krajów – odbiorców kapitału chińskiego znalazły się Wyspy Dziewicze z udziałem 6% oraz Kajmany – nieco ponad 5,5%. Pozostałe kraje charakteryzują się znacznie mniejszym udziałem w zasobach chińskich inwestycji [zob. tab. 1].

Znamiennym jest fakt, iż spośród krajów Europy Zachodniej najwięcej kapitału z omawianego regionu przyjmują Niemcy, jednak ich udział można określić jako znikomy – 0,44%. Nieco mniej zainkasowała Wielka Brytania – 0,42%. Oprócz tych dwóch krajów statystyki chińskie podają jeszcze informacje o jednym tylko kraju Unii Europejskiej – Francji, z minimalnym udziałem w zasobach BIZ na poziomie niespełna 0,1%.

4. Ocena zaangażowania chińskich firm oraz perspektyw w zakresie ich dalszej ekspansji

Dogłębna analiza danych odnośnie chińskich BIZ wyraźnie pokazuje duże zaangażowanie przedsiębiorstw z tego kraju w pozyskiwanie zasobów niezbędnych do kontynuowania przyspieszonego wzrostu gospodarczego. Potwierdzałyby to, pojawiające się już od jakiegoś czasu doniesienia prasowe, odnośnie zaangażowania korporacji chińskich w eksploatację złóż surowców (między innymi w Afryce).

Co do inwestycji w krajach afrykańskich wstępne założenia nie zostały do końca potwierdzone. Ocena chińskiego zaangażowania w tym regionie zależy od punktu odniesienia. Co prawda ten kierunek inwestycyjny zajmuje trzecie miejsce w rankingu lokalizacji

chińskich BIZ, jednak udział kapitału ulokowanego w tym regionie w zasobach chińskich BIZ ogółem jest stosunkowo mały. Z drugiej strony międzynarodowe raporty potwierdzają, że Chiny są jednym z największych zagranicznych inwestorów w krajach rozwijających się w Afryce⁸. Realizują inwestycje także tam, gdzie inne kraje nie są skłonne tego czynić ze względu na warunki polityczne czy społeczne, przyczyniając się do poprawy warunków życia mieszkańców, bez względu na krytyczne głosy dotyczące ich obecności⁹.

Międzynarodowe analizy wskazują także, że chińskie inwestycje trafiają głównie do centów finansowych, takich jak Hong Kong, Wyspy Dziewicze czy Kajmany. Napływ chińskich BIZ do centrów finansowych i rajów podatkowych uwarunkowany jest trudnościami biurokratycznymi i podatkowymi, z jakimi borykają się firmy we własnym kraju. Inwestycja na tych obszarach pozwala uzyskać pewną swobodę, dzięki której w przyszłości, już bez ograniczeń, chińskie firmy inwestują na całym świecie, czy też na preferencyjnych wówczas warunkach we własnych, specjalnych strefach ekonomicznych.

W literaturze takie postępowanie określa się jako round-tripping. Zwykle wskazuje się wśród przyczyn tego zjawiska przewagi podatkowe i zachęty fiskalne, występujące za granicą, lepszą ochronę praw własności, oczekiwania co do kontroli wymiany i kursu walutowego oraz inne przewagi konkurencyjne centrów finansowych¹⁰. Skala tego typu zjawiska w odniesieniu do chińskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych może sięgać nawet kilkudziesięciu procent zasobów inwestycji, będących w posiadaniu tego kraju. Jednoznaczne określenie jego rozmiarów jest jednak niemożliwe. Większość chińskich BIZ lokowanych jest bowiem najpierw w spółkach-córkach w centrach finansowych i rajach podatkowych, a dopiero później, za ich pośrednictwem na całym świecie¹¹.

Jeżeli chodzi o perspektyw odnośnie chińskiego zaangażowania w globalnej gospodarce bez wątpienia trzeba przypuszczać, iż będzie się ono zwiększać. W ocenie autora należałoby tutaj wskazać kilka kluczowych kierunków potencjalnej ekspansji. Pierwszym jest ciągły wzrost zaangażowania w pozyskiwanie zasobów. Drugi obszar to szeroko pojęty sektor finansowy, z uwagi na znaczące zasoby walut. Wreszcie trzeci kierunek – geograficzny, zapewne nastąpi dalszy, dynamiczny wzrost zaangażowania chińskich przedsiębiorstw w inwestycje na terenie Europy. Potencjał tego rynku Chińczycy zaczynają dopiero dostrzegać.

5. Podsumowanie

Podsumowując powyższe analizy należy stwierdzić, iż potwierdzają one wysnute na początku przypuszczenia autora o dynamicznie zwiększających się rozmiarach chińskich BIZ na światowych rynkach. Przedstawione dane świadczą wymownie, że chińskie przedsiębiorstwa doceniły już w pełni korzyści płynące z obecności w globalnym biznesie. Trzeba powiedzieć, iż firmy te nie zachowują się bynajmniej jakby stapały po omacku na trud-

⁸ Zob. Y-W. Cheung, J. de Haan, XW Qian, S. Yu, *China's Outward Direct Investment in Africa*, http://faculty.buffalostate.edu/qianx/index_files/ChinaODIAfrica.pdf (15.05.2011).

⁹ Zob. P. Bosshard, *China's role in financing African infrastructure*, IRN 2007, s.11.

¹⁰ G.Xiao, *People's Republic of China's Round-Tripping FDI: Scale, Causes and Implications*, http://www.hiebs.hku.hk/working_paper_updates/pdf/wp1137.pdf (15.05.2011).

¹¹ D.Konieczny, *Kryzys gospodarczy a wzrost wartości chińskich zagranicznych inwestycji bezpośrednich*, <http://www.polska-azja.pl/> (15.05.2011).

nym gruncie międzynarodowych inwestycji. Wręcz przeciwnie. Wykorzystują swój ogromny potencjał w celu maksymalizacji korzyści ekonomicznych.

Ocena perspektyw w zakresie dalszego zaangażowania firm z Kraju Środka również powinna być jednoznaczna. Zaangażowanie to zapewne będzie dynamicznie się zwiększać. Należy w tym miejscu wspomnieć o jeszcze jednej istotnej kwestii, jaką są często pojawiające się obawy odnośnie coraz większej obecności chińskich podmiotów w europejskiej rzeczywistości gospodarczej. Już nie tylko dokonują one bowiem inwestycji bezpośrednich, ale także na wręcz masową skalę wspierają finansowo rządy wielu krajów. Praktycznie codziennie pojawiają się w prasie informacje odnośnie rosnącej roli chińskich inwestorów w tym zakresie.

Zastrzeżenia te wydają się wątpliwe. Mówi się wręcz, że dzięki finansowemu zaangażowaniu chińskich funduszy udało się uniknąć globalnej katastrofy finansowej. Nie należy zatem bać się chińskiego kapitału, a traktować go jako równoprawnego partnera biznesowego.

6. Literatura

- [1] Bosshard P., *China's role in financing African infrastructure*, IRN 2007, s.11.
- [2] Cheung Y-W., de Haan J., Qian XW, Yu S., *China's Outward Direct Investment in Africa*, http://faculty.buffalostate.edu/qianx/index_files/ChinaODIafrica.pdf (15.05.2011).
- [3] Cheung Y-W., Qian XW., *China's Outward Direct Investment In Africa*, New York 2010.
- [4] *China's Outward Foreign Direct Investment*, OECD, "Investment News" 2008, Issue 6.
- [5] Davies K., *While global FDI falls, China's outward FDI double, Perspectives on topical foreign direct investment issues by the Vale Columbia Center on Sustainable International Investment*, No. 5, 2009, http://www.vcc.columbia.edu/files/vale/documents/Davies_Profile-_Final1.pdf (15.05.2011).
- [6] Konieczny D., *Kryzys gospodarczy a wzrost wartości chińskich zagranicznych inwestycji bezpośrednich*, <http://www.polska-azja.pl/> (15.05.2011).
- [7] PAP, *Chiński bank ICBC instaluje się w Europie*, <http://www.forbes.pl/artykuly/sekcje/wydarzenia/chinski-bank-icbc-instaluje-sie-w-europie,10227,1> (15.05.2011).
- [8] Wojciechowska O., *Charakterystyka chińskich inwestycji za granicą*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Departament Azji i Pacyfiku, Warszawa 2009.
- [9] World Investment Report 2002. *Transnational Corporations and Export Competitiveness*, UNCTAD, New York and Geneva 2002.
- [10] World Investment Report 2005, *Transnational Corporations, and the Internationalization of R&D*, UNCTAD, New York and Geneva 2005.
- [11] World Investment Report 2008, *Transnational Corporations, and the Infrastructure Challenge*, UNCTAD, New York and Geneva 2008.
- [12] World Investment Report 2010, *Investing in a Low-Carbon Economy*, UNCTAD, New York and Geneva 2010.

- [13] Xiao G., *People's Republic of China's Round-Tripping FDI: Scale, Causes and Implications*, http://www.hiebs.hku.hk/working_paper_updates/pdf/wp1137.pdf (15.05.2011).

Streszczenie

W artykule omówiono różnorodne aspekty chińskiej ekspansji w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Dokonano analizy skali, struktury działowo-gałęziowej oraz geograficznych kierunków wypływu tego typu kapitału z ChRL. Na bazie dostępnych danych, publikowanych zarówno przez międzynarodowe instytucje, jak i chińskie urzędy omówiono wnioski odnośnie obecnej aktywności chińskich przedsiębiorstw na światowych rynkach, jak również przedstawiono opinie autora odnośnie dalszego rozwoju wypadków w omawianym zakresie.

Słowa kluczowe: chińskie bezpośrednie inwestycje zagraniczne, outward china's FDI, chińskie BIZ.

OUTFLOW OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT FROM PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

Summary

The article discusses various aspects of Chinese expansion in the form of foreign direct investment. Analyzed scale, structure and geographic directions of this type of capital outflow from the PRC. On the basis of available data, published both by international institutions, as well as the Chinese official offices discussed the current proposals on activities of Chinese enterprises in global markets, as well as presents the author's opinions regarding further developments in this area.

Keywords: China's foreign direct investments, outward China's FDI, China's international investment position.

Translated by Piotr Siemiątkowski

PIOTR SIEMIĄTKOWSKI
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
e-mail: piotrsiem@wsb.torun.pl

